

EXPEDICE NORD

Patříme k příznivcům cykloturistiky, protože pro nás představuje pohyb resp. fyzickou zátěž spojenou s poznáním. Proto jsme se před dvěma lety vydali „z Ústí na kole k moři“. Naším cílem byl tehdy Hamburk, důležitá byla ovšem i samotná cesta podél Labe. Během 10 dnů jsme najeli zhruba 1000 kilometrů, prožili nespočet zážitků, vše zdokumentovali a pravidelně informovali čtenáře Ústeckého deníku. Loni jsme si trochu odpočinuli a absolvovali „jen“ zbývající část Labe, tj. od pramene v Krkonoších do Ústí. Samozřejmě i tady jsme mnohé objevili.

Pro letošek jsme zvolili opět zahraničí, přičemž výběr regionu je částečně podmíněn odbornými (výzkumnými) zájmy geografa. V pátek 22. 5. vyrážíme od pramene Lužické Nisy v Jizerských horách a naším cílem je ostrov Rujána (Rügen), jmenovitě přístav Sassnitz. Rozhodnutí jet podél řek Nisa a Odra, které utvářejí státní hranici mezi Německem a Polskem, a dosáhnout až Baltského moře (Ostsee) přišlo poměrně spontánně. Jako bychom ale neměli dost, přidali jsme si navíc dva dny a turisticky nesporně zajímavou oblast vyhledávanou Čechy již v dobách NDR. Co nás tedy vlastně čeká?

Do Liberce a pak ještě Lučan se vydáme vlakem, vystoupáme k prameni u Nové Vsi, a pak už nás čeká jen „jízda z kopce“. K rozhodující části, tj. od pramene Nisy k ústí Odry máme díky originálnímu průvodci Esterbauer (snad je možná reklama) velice podrobné údaje. Cyklotrasa obnáší 630 km, prochází většinou (60 %) mimo silnice či po nefrekventovaných okreskách zpravidla v blízkosti vodního toku. 80 % celkové vzdálenosti jsou asfaltové cesty, vhodné pro trekkingová kola. Pro zbytek cesty máme k dispozici cyklomapu Rujány a přilehlých oblastí (také v měřítku 1:75 000), zhruba na den jízdy nám odpovídající mapový podklad dosud chybí. Předpokládáme, že za den ujedeme v průměru 90-100 km. Volnější den se nám nepodařilo zařadit, přesto věříme, že budeme mít čas i na prohlídku zajímavých lokalit.

První den se budeme pohybovat převážně na českém území. I tady by si zasloužilo leccos naši pozornost, spíše však budeme projíždět s vědomím, že sem se můžeme kdykoliv vrátit. Dokonce zpočátku odmítneme značenou cyklotrasu 3038, to bychom šetřili síly na další dny. Projedeme Jablonec n. N., Chrastavu a u Hrádku nad Nisou přejedeme do Německa. Ačkoliv je cyklotrasa vedená v zásadě po obou březích Nisy a Odry, námi zvolená cesta je téměř výhradně v Německu. K tomuto rozhodnutí nás vedla jednak předchozí dobrá zkušenost z Labské cyklotrasy, jednak předpoklad o vyšší kvalitě nezbytných služeb. Např. již dnes máme zajištěno veškeré ubytování v penzionech, což nám skýtá záruku přiměřené rekonvalescence po každodenním dojezdu.

Kam se chceme podívat, co si nemůžeme nechat ujít? První zastávkou bude Žitava (Zittau), historické město s vazbami na naše území. Ostatně v tomto regionu se budeme pohybovat zčásti ve slovanském prostředí – Horní a Dolní Lužice (Ober- und Niederlausitz). Např. nocleh máme zajištěn v klášteře St. Marienthal, který dnes slouží jako mezinárodní centrum setkávání. Zde se nabízí i „výlet do tří zemí“, vždyť do Česka a Polska je to jen pár kilometrů. Zhořelec (Görlitz, Zgorzelec) upoutá nejen 4000 chráněnými objekty, ale také překrásnou polohou využívající přítomnosti řeky. Poté se vydáme do oblasti méně zalidněné, o to více krajinářsky pozoruhodné. Mineme rozsáhlý vojenský prostor a přibrzdíme v jednom z největších krajinných parků v Evropě v Bad Muskau, od roku 2004 je zařazen na Listině světového kulturního dědictví UNESCO. Ještě v Lužici se zastavíme ve Forstu, středisku těžby hnědého uhlí. Je zde mj. umístěn Archiv zaniklých míst, a tak se nabízí paralela

s vývojem v severozápadních Čechách. Dalším dnes rozděleným městem na německo-polské hranici je Guben/Gubin. Odtud je to jen kousek k ústí Nisy do Odry.

Pokračujeme klidnou krajinou, průvodce uvádí, že po novém protipovodňovém valu vybudovaném po posledních velkých povodních před pár lety. V Eisenhüttenstadtu by stálo za to navštívit Dokumentační středisko každodenního života NDR, na shlédnutí všech atraktivit bychom ovšem potřebovali daleko více času. Symbolem rozdělení a dnes opětovného sjednocení je město Frankfurt (Oder), polská část nese jméno Slubice. Ne náhodou zde najdeme mezinárodní univerzitu Europa Viadrina a také sídlo stejnojmenného euroregionu. Nové poměry vyjadřuje mj. nedaleký dálniční most spojující Berlín s východní Evropou. U dřívější pevnosti Küstrin přibírá Odra zprava Wartu. Poblíž (výšina Seelower Höhen) se nachází památník na jednu z největších bitev 2. světové války. Budeme rovněž obdivovat přirozenou krásu národního parku Interes Odertal, možná se zastavíme i u obřího akvária ve vsi Criewen. Ale i průmysl patří ke spolkové zemi Braniborsko (Brandenburg). Na naší cestě navštívíme Schwedt, známý rafinerií a papírnou.

Pokračujeme Meklenburskem - Předním Pomořanskem a rovinaté území postupně střídá krajina zvlněná pahorky, navíc se přidávají rozsáhlé lesní porosty. Dosáhneme Štětínské zátoky, musíme ji však objet přes ostrov Usedom, abychom uviděli konečně moře. Tady při Baltu nás čeká zřejmě turisticky nejvyhledávanější oblast s lázeňskými středisky Ahlbeck a Heringsdorf. Čeká nás tu kilometry dlouhé pobřeží s písčnými plážemi, které budeme sledovat z mírně zvlněného reliéfu. Bude-li přát počasí, snad se i vykoupeme, nebo že by to byla naše povinnost? Právě tady jsme k ubytování zvolili polskou stranu, a to v příhraničním městě Swinoujscie. Poslední část cesty nás zavede podél Baltu až do hanzovního města Stralsundu, kde po mostě přejedeme na Rujánu. Tady nás zajímají především křídové útesy (mimořádně velmi fotogenické) a pak už míříme do cíle naší expedice, námořního přístavu Sassnitz. Odtud se, stejně jako před rokem 1989, i nyní jezdí trajektem do Skandinávie. My se však vydáme opačným směrem, abychom se vlakem za zhruba 9 hodin vrátili v neděli 31. 5. v podvečer zpět do Ústí. Jen si přejme, aby nám vše vyšlo tak, jako při našem prvním putování: dojeli jsme zdraví, nehradila nás technika, přálo nám počasí.

Petr Lauterbach, tajemník Přírodovědecké fakulty UJEP, mobil: 602128972

Milan Jeřábek, vedoucí katedry geografie PřF UJEP

e-mail: petr.lauterbach@ujep.cz, milan.jerabek@ujep.cz